

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ДИТЯЧИХ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ ВІННИЦІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено принципи та підходи до формування стратегії розвитку дитячих санаторно-курортних закладів у місті Вінниця. Проаналізовано сучасний стан санаторно-курортної інфраструктури, визначено ключові проблеми та можливості їх розв'язання. Розроблено стратегічні рекомендації, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування таких закладів, враховуючи соціально-економічний та медичний контексти. Результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення місцевих програм розвитку дитячих санаторіїв.

Ключові слова: дитячі санаторії, санаторно-курортні заклади, стратегія розвитку, Вінниця.

Abstracts

The principles and approaches to the formation of a strategy for the development of children's sanatorium and resort facilities in Vinnytsia are studied. The current state of the sanatorium and resort infrastructure is analyzed, key problems and opportunities for their solution are identified. Strategic recommendations aimed at improving the efficiency of such institutions, taking into account the socio-economic and medical contexts, are developed. The results of the study can be used to improve local programs for the development of children's sanatoriums.

Key words: children's sanatoriums, health resorts, development strategy, Vinnytsia.

Вступ

Дитячі санаторно-курортні заклади відіграють важливу роль у системі охорони здоров'я, забезпечуючи дітям профілактику, лікування та реабілітацію від різноманітних захворювань. Їх функціонування безпосередньо пов'язане із сучасними викликами, серед яких: зростання хронічних хвороб у дітей, погіршення екологічного стану, наслідки пандемій та економічні труднощі, що обмежують доступ до якісного оздоровлення.

Вінниччина, як регіон із сприятливими природними умовами, багатими мінеральними водами та традиціями медичного туризму, має великий потенціал для розвитку санаторно-курортної інфраструктури. Однак, ефективність використання цього потенціалу залишається недостатньою. Багато закладів стикаються з проблемами, пов'язаними із застарілою матеріально-технічною базою, відсутністю сучасних програм реабілітації, недостатнім фінансуванням та браком кваліфікованого персоналу [1].

Важливість дитячих санаторіїв особливо зростає у контексті соціально-економічних змін в Україні. В умовах війни та її наслідків для здоров'я дітей, а також загальної психологічної напруженості у суспільстві, ці заклади можуть стати ефективним інструментом для підтримки здоров'я та емоційного стану молодого покоління.

Завданням цієї роботи є висвітлення основних принципів, які повинні лежати в основі формування стратегії розвитку дитячих санаторно-курортних закладів Вінниці. Тема дослідження є актуальною, адже ефективна стратегія сприятиме зміцненню здоров'я дітей, підвищенню конкурентоспроможності місцевих закладів оздоровлення та розвитку Вінниці як регіонального оздоровчого центру.

Результати дослідження

Невтішна ситуація сьогодні склалася і з мережею дитячих оздоровчих закладів на Вінниччині. За роки незалежності Україна втратила величезний рекреаційний потенціал: починаючи з 1995 року кількість стаціонарних закладів зменшилася на 23%. Статистика показує, що з кожним роком таких закладів оздоровлення стає дедалі менше, при цьому, лівову частку функціонуючих закладів (а це майже 91%) становлять пришкільні табори денного перебування [2]. Для Вінниччини, наприклад,

кількість санаторно-курортних закладів знизилась з 30 до 19 протягом 2018-2020 рр. Нажаль, з 2029 року також припинив своє існування ДП «Санаторій «ім. Коцюбинського», що знаходився на околиці м. Вінниця на березі ставка у фруктовому саду поблизу хвойно-листяного лісу (рис. 1) [3].

Рис. 1. Фотофіксація ДП «Санаторій «ім. Коцюбинського» (2019 р.)

Аналіз сучасного стану дитячих санаторно-курортних закладів у Вінниччини показав, що ці установи мають важливий потенціал, але стикаються з низкою проблем. Дитячі санаторії в основному орієнтовані на лікування та реабілітацію захворювань органів дихання, травної системи, опорно-рухового апарату, однак рівень надання послуг не завжди відповідає сучасним вимогам. Інфраструктура багатьох закладів залишається застарілою: медичне обладнання потребує модернізації, а приміщення не відповідають стандартам комфорту, необхідним для дітей.

Фінансування санаторіїв також є серйозною проблемою. Переважна більшість установ фінансується з державного або місцевого бюджету, що обмежує можливості для впровадження інноваційних програм, оновлення матеріально-технічної бази та навчання персоналу. Недостатня увага до залучення приватних інвесторів або спонсорів створює додаткові бар'єри для розвитку.

Окремої уваги потребує питання популяризації послуг дитячих санаторіїв. Дослідження показало, що багато батьків недостатньо обізнані про можливості, які пропонують ці заклади. Це частково зумовлено відсутністю сучасної рекламної кампанії, що могла б ефективно інформувати населення про переваги санаторного лікування для дітей.

Відомо, що Вінниця має значний потенціал для розвитку санаторно-курортної інфраструктури. Природні ресурси, зокрема цілющі мінеральні води, кліматичні умови та традиції медичного туризму створюють сприятливі передумови для зростання. Додатковою перевагою є наявність медичних закладів та фахівців, які можуть підтримати впровадження сучасних методів лікування та реабілітації в санаторіях [4].

Результати соціологічного опитування серед місцевого населення підтвердили потребу в оновленні послуг дитячих санаторіїв. Батьки висловлювали бажання бачити в таких закладах інтегровані послуги, що поєднують традиційні методи лікування з інноваційними, такими як арт-терапія, спортивна реабілітація, та психологічна допомога. Особливу важливість респонденти надають створенню комфортних умов перебування дітей, що включає якісне харчування, сучасні кімнати та наявність зон для відпочинку.

Отже, у Вінниці, з її розвиненою інфраструктурою та медичним потенціалом, важливо формувати стратегії розвитку дитячих санаторно-курортних закладів, базуючись на сучасних підходах і принципах, а саме [4]:

1. Принцип орієнтації на здоров'я та безпеку. Забезпечення високих стандартів безпеки та медичного обслуговування є ключовим завданням у роботі дитячих санаторіїв. Стратегія має враховувати необхідність дотримання санітарно-гігієнічних норм, створення безпечного середовища та регулярні перевірки якості надання медичних послуг. Це передбачає використання новітніх технологій, впровадження сучасних методів лікування та профілактики.
2. Використання природних ресурсів. Вінниця має сприятливі природні умови, що дозволяють активно використовувати ресурси для лікування. Стратегія розвитку має включати максимальне використання термальних вод, мінеральних джерел, кліматотерапії та ландшафтотерапії для

створення комплексних оздоровчих програм.

3. Інноваційний розвиток та модернізація. Сучасні санаторно-курортні заклади повинні йти в ногу з часом, впроваджуючи новітні технології в діагностику та лікування. Стратегія має передбачати регулярне оновлення обладнання, залучення нових методик та програм, що відповідають міжнародним стандартам.
4. Соціальна доступність та підтримка. Дитячі санаторно-курортні заклади повинні бути доступними для всіх категорій дітей, включаючи дітей з малозабезпечених родин або з особливими потребами. Стратегія розвитку повинна передбачати механізми соціальної підтримки, державні програми фінансування та залучення інвесторів для забезпечення доступності послуг.
5. Партнерство та співпраця. Для успішного розвитку необхідно налагоджувати співпрацю з місцевими та міжнародними організаціями, залучати партнерів, включаючи освітні та наукові установи, які можуть допомогти у розробці нових методів лікування та оздоровлення.

Стратегія розвитку дитячих санаторно-курортних закладів у Вінниці повинна базуватися на поєднанні сучасних методів лікування та оздоровлення, використанні природних ресурсів, забезпеченні високого рівня підготовки кадрів та доступності послуг. Лише комплексний підхід, що враховує інноваційність, безпеку, соціальну підтримку та партнерство, дозволить створити ефективну систему оздоровлення для дітей, яка сприятиме їхньому здоров'ю та гармонійному розвитку.

Висновки

Дослідження показало, що розвиток дитячих санаторно-курортних закладів у Вінниці потребує комплексного підходу, що включає модернізацію інфраструктури, збільшення фінансування та впровадження інноваційних методів лікування і реабілітації. Важливим є також формування ефективної стратегії популяризації послуг, орієнтованої на місцеве населення та залучення клієнтів із сусідніх регіонів. Принципи, на яких має базуватися стратегія розвитку, включають орієнтацію на якість і доступність послуг, використання природних і технологічних ресурсів регіону, залучення інвестицій та забезпечення міжсекторального співробітництва. Врахування соціально-економічного контексту Вінниці дозволить створити конкурентоспроможні дитячі санаторії, які стануть важливою частиною системи охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кашуба Я.М. Формування системи дитячого оздоровлення і туризму: Монографія. - Львів: ПАІС, 2007. - 293 с.
2. Власенко І.В., Дзюмак М.А. Вивчення впливу економічних територій Вінницької області на розвиток територіально-рекреаційного комплексу в цілому та туризму зокрема // Молодий вчений. – 2016. Вип. 3. С. 41–44.
3. ДП «Санаторій «ім. Коцюбинського». URL: <https://grbn.pro/proekti/zhitlovi-ta-gromadski-budivli/proekt-dityachogo-sadku-u-m-kievi.html#kreslennia> (дата звернення: 15.11.2024).
4. Туристичний профіль міста Вінниці. URL: <https://2021.vmr.gov.ua/Branches/Lists/Tourism/ShowContent.aspx?ID=45> (дата звернення: 15.11.2024).

Ковальський Олексій Вячеславович – студент групи БМ-23м, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: alexeysuper0@gmail.com

Мельник Олександр Володимирович – студент групи БМ-196, Факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tetatet678@gmail.com

Науковий керівник: **Субін-Кожевнікова Альона Сергіївна** – к. архітектури, доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua.

Kovalskyi Oleksii – Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: alexeysuper0@gmail.com

Melnyk Oleksandr Volodymyrovych – Faculty of Civil Engineering, Civil and Environmental Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: tetatet678@gmail.com

Supervisor: **Subin-Kozhevnikova Alona** – Ph.D. (Candidate of Architecture), Associate Professor at the Department of Construction, Municipal Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: subinkozhevnikova@vntu.edu.ua